



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK  
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně: **DAICH spol. s r. o.**, se sídlem Železná 366, Tábor, zastoupené JUDr. Ivo Danielowitzem, advokátem, se sídlem Smetanova 664, Tábor, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 3. 2015, č. j. 2018/510/14 - Neš - 1O 15/14 89654/ENV/14, o kasační stížnosti stěžovatele: **Ing. V. V.**, zastoupeného JUDr. Ivanou Sittkovou, advokátkou, se sídlem Medkova 913/48, Praha 4, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 10. 2015, č. j. 5 A 74/2015 – 47,

**t a k t o :**

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Stěžovatel **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalobkyni ani žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Stěžovateli **s e v r a c í** zaplacený soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5000 Kč; tato částka bude vyplacena k rukám jeho zástupkyně JUDr. Ivany Sittkové, advokátky, z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

**O d ů v o d n ě n í :**

**I. Vymezení věci**

[1] Rozhodnutím České inspekce životního prostředí, Oblastního inspektorátu České Budějovice, ze dne 20. 11. 2014, č. j. ČIŽP/42/OOV/SR02/1300730.013/14/CFC (dále jen „správní orgán prvního stupně“), byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání správního deliktu podle § 125a odst. 1 písm. l) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých

zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, za což jí byla uložena pokuta ve výši 200 000 Kč. Tohoto správního deliktu se měla dopustit tím, že při provádění stavby „Obnova retenční nádrže Jordán“, která spočívala kromě výstavby spodní výpusti nádrže i v odbahnění nádrže, neprovedla přiměřená opatření při zacházení se závadnými látkami tak, aby nevnikly do povrchových vod. Podle výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně žalobkyně „*látky zachycované sedimentační hrázkou vybudovanou před nátokem vod do budované odtokové štol ponechávala v období od vybudování hrázky po zahájení odbahnění spodní části nádrže v roce 2012 do dne 28. 12. 2012 v prostoru před hrázkou, tedy nevhodně umístěné a nijak nezabezpečené proti jejich vniknutí do povrchových vod*“. Na základě odvolání žalobkyně žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 3. 2015, č. j. 2018/510/14 - Neš – 1 O 15/14 89654/ENV/14 (dále jen „napadené rozhodnutí“), snížil výši uložené pokuty na 30 000 Kč a změnil popis skutku uvedený v rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (nahradil jej zněním, dle něhož žalobkyně nepřijala přiměřená opatření k zabránění úniku tuhých sedimentovaných látek do povrchových vod v rámci jí prováděného odbahnění rybníku Jordán, když sedimentační hrázka vybudovaná před nátokem vod do odtokové štol dne 3. 1. 2013 přetékala, a v důsledku toho nebyly závadné látky zabezpečeny proti vniknutí do odtokové štol a dále do Tismenického potoka a řeky Lužnice).

[2] Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně dne 30. 4. 2015 žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Dne 2. 9. 2015 bylo městskému soudu doručeno podání Ing. V. V. (dále jen „stěžovatel“), jenž navrhl „*svůj vstup do řízení na straně žalovaného*“. Uvedl, že je vlastníkem MVE Beneš (tj. malé vodní elektrárny), jejíž provoz byl omezen v důsledku úniku bahna z rybníku Jordán do řeky Lužnice, a v jeho zájmu je zjištění rozhodných skutečností, za nichž k úniku bahna došlo. Dle názoru stěžovatele tak byly splněny podmínky vedlejšího účastenství ve smyslu § 93 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Městský soud usnesením ze dne 2. 9. 2015, č. j. 5 A 74/2015 – 44, návrh stěžovatele na přistoupení do řízení na straně žalovaného nepřipustil s odůvodněním, že institut vedlejšího účastenství ve správním soudnictví neexistuje. Podáním ze dne 30. 9. 2015 požádal stěžovatel městský soud, aby rozhodl o tom, že je osobou zúčastněnou na řízení. Městský soud nato usnesením ze dne 5. 10. 2015, č. j. 5 A 74/2015 – 47 (dále jen „napadené usnesení“), rozhodl, že stěžovatel není osobou zúčastněnou na řízení, neboť napadeným rozhodnutím nebyla zkrácena jeho veřejná subjektivní práva a případné zprostředkované dotčení na jeho soukromých právech je pro přiznání postavení osoby zúčastněné na řízení irelevantní.

## II. Kasační stížnost

[3] Stěžovatel podal proti napadenému usnesení kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Uvedl, že je vlastníkem MVE Beneš, která byla poškozena v důsledku zvýšené koncentrace bahna a nečistot v řece Lužnici v oblasti soutoku s Tismenickým potokem, což způsobilo ucpání mazacích cest, poškození vaku jezu a odstavení MVE Beneš na více než tři měsíce. Příčiny úniku bahna však nebyly dosud prokázány, přičemž je sporné, zda stěžovateli vznikla škoda v důsledku vyšší moci, či provozní činnosti při obnově rybníku Jordán. Tyto rozhodné skutečnosti jsou v řízení (před městským soudem) řešeny jako předběžné otázky, které mají vliv na posouzení správního deliktu. Pokud by meritorní rozhodnutí nebylo vydáno, nemohou být posouzeny ani okolnosti, za nichž ke škodě došlo, ani subjekt odpovědný za škodu vzniklou únikem bahna a nečistot do technického zařízení MVE Beneš. Vydáním či nevydáním meritorního rozhodnutí je tak stěžovatel přímo dotčen na svých právech poškozeného, jehož nárok dosud nebyl uspokojen. Stěžovatel měl za to, že měl být městským soudem vyzván k doplnění svého návrhu, resp. k doplnění rozhodných skutečností odůvodňujících tvrzenou škodu na jeho majetku. Stěžovatel považoval napadené usnesení

pokračování

za zmatečné, neboť z něj nebylo zcela zřejmé, zda bylo rozhodováno o vedlejším účastenství nebo o postavení osoby zúčastněné na řízení. Dle názoru stěžovatele nehodnotil městský soud žádné důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu věci, z něhož by bylo možné určit jeho procesní postavení.

[4] Žalobkyně ani žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužili.

### III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2005, č. j. 7 As 43/2005 – 53, publ. pod č. 710/2005 Sb. NSS, všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátkou. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[6] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[7] Podle § 34 odst. 1 s. ř. s. platí, že „[o]sobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.“ Při interpretaci citovaného ustanovení je třeba vyjít z § 2 s. ř. s., dle něhož „[v]e správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.“ Zmiňuje-li tedy nějaké ustanovení soudního řádu správního „právo“ (ve smyslu oprávnění), míní tím veřejné subjektivní právo. Veřejným subjektivním právem se obecně rozumí právní možnost chovat se určitým způsobem, která je vyjádřena a zaručena normami veřejného práva. Účelem § 34 s. ř. s. je tedy umožnit osobě odlišné od účastníka řízení bránit svá vlastní veřejná subjektivní práva a povinnosti, která jsou či mohou být v projednávané věci dotčena, přičemž základní podmínkou je přímé dotčení této osoby na jejích veřejných subjektivních právech či povinnostech vydaným rozhodnutím žalovaného, případně tím, že by takové rozhodnutí bylo zrušeno. Dotčení v právech této osoby tedy musí být přímé, nikoliv pouze nepřímé či dokonce eventuální (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2009, č. j. 2 As 44/2009 – 44, či ze dne 29. 8. 2013, č. j. 8 As 136/2012 - 62).

[8] Otázkou účastenství dalších osob na soudním přezkumu rozhodnutí o správním deliktu se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 8. 11. 2011, č. j. 1 Afs 81/2010 – 268, publ. pod č. 2508/2012 Sb. NSS, v němž uvedl, že poškozená osoba (konkrétně jednáním pachatele správního deliktu podle § 15 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách) není vydáním (ani případným zrušením) rozhodnutí o tomto správním deliktu přímo dotčena na svých veřejných subjektivních právech nebo povinnostech, a nesplňuje tak ve smyslu § 34 odst. 1 s. ř. s. materiální podmínku pro uznání za osobu zúčastněnou na řízení o žalobě proti tomuto rozhodnutí. Rozšířený senát se v citovaném rozsudku přiklonil k názoru, že v řízeních o správních deliktech správní orgán vrchnostensky rozhoduje pouze o veřejných subjektivních právech a povinnostech delikventa, na jiné osoby nemá rozhodnutí o uložení sankce přímý vliv

a jejich veřejná subjektivní práva jím tak nemohou být dotčena. Rozšířený senát nepopřel, že stěžovatelka (tj. společnost poškozená porušením cenových předpisů) měla právní zájem na výsledku řízení o uložení pokuty za porušení cenových předpisů, který vyplýval z jejich vzájemných soukromoprávních vztahů se žalobkyní (tj. společností, která měla zneužít své hospodářské postavení), z hlediska charakteru zásahu do subjektivních práv se však jednalo nanejvýš o dotčení nepřímé, navíc na právech soukromých, nikoliv veřejných.

[9] Shora uvedené závěry lze aplikovat i na nyní posuzovanou věc, v níž je stěžejní otázkou posouzení možnosti účastenství na soudním přezkumu rozhodnutí o správním deliktu spáchaném způsobem popsáným v § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona (který postihuje porušení povinnosti učinit přiměřená opatření, aby závadné látky nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí). Napadeným rozhodnutím byla žalobkyní (osobě odlišné od stěžovatele) uložena sankce za spáchání správního deliktu, ve správním řízení ukončeném vydáním napadeného rozhodnutí se tak jednalo o vrchnostenský vztah mezi orgánem příslušným projednat správní delikt a žalobkyní; o žádných veřejných subjektivních právech stěžovatele v něm rozhodováno nebylo. Ostatně ani sám stěžovatel neuvedl v kasační stížnosti žádné veřejné subjektivní právo, na němž by mohl být v nyní posuzované věci dotčen. Jak v řízení před městským soudem, tak v kasační stížnosti v podstatě tvrdil, že je vlastníkem nemovitosti (MVE Beneš), která byla poškozena únikem bahna. K tomu dodal, že v jeho zájmu je zjištění rozhodných okolností, za nichž k úniku bahna došlo, neboť u žalobkyně uplatnil právo na náhradu škody, avšak pojišťovna, u níž je žalobkyně pojištěna, dosud nemá vyřešenu otázku, co bylo důvodem vzniku škody. Z těchto tvrzení je patrné, že výsledek řízení před městským soudem může mít pro stěžovatele význam pouze ve vztahu k jeho právu na náhradu škody. Jde tedy o dotčení nepřímé, navíc s dopadem toliko do soukromého subjektivního práva. Pokud stěžovatel namítal, že by měl být osobou zúčastněnou na řízení, neboť předmětem řízení před městským soudem je „*určení skutečností rozhodných pro posouzení vzniklé škody*“, pak lze konstatovat, že stěžovatel jako osoba odlišná od obviněného ze správního deliktu nemá v řízení o správním deliktu dle § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona (ani v následném soudním přezkumu správního rozhodnutí o tomto deliktu) žádné veřejné subjektivní právo na zjištění skutečností, za nichž došlo k poškození jeho majetku.

[10] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že městský soud nepochybil, když vyslovil, že stěžovatel není v řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí osobou zúčastněnou na řízení. Městský soud nebyl ani povinen vyzývat stěžovatele k „*doplnění rozhodných skutečností odůvodňujících tvrzenou škodu*“ na jeho majetku, neboť nesplnění podmínek pro přiznání postavení osoby zúčastněné na řízení lze konstatovat již s ohledem na právní podstatu posuzovaného správního řízení. Ve výroku napadeného usnesení městský soud jednoznačně vyslovil, že stěžovatel není osobou zúčastněnou na řízení. O návrhu stěžovatele na přistoupení do řízení jako vedlejšího účastníka (na straně žalovaného) ve smyslu § 93 odst. 1 o. s. ř. rozhodl městský soud samostatným usnesením ze dne 2. 9. 2015, č. j. 5 A 74/2015 – 44. K tomu Nejvyšší správní soud podotýká, že toto usnesení napadl stěžovatel dne 23. 9. 2015 kasační stížností, kterou vzal jednoznačným projevem vůle (vyjádřeným v nyní projednávané kasační stížnosti) zpět; Nejvyšší správní soud proto řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského soudu ze dne 2. 9. 2015, č. j. 5 A 74/2015 – 44, zastavil (usnesením ze dne 27. 10. 2015, č. j. 1 As 221/2015 - 21). Procesní postup městského soudu tedy byl zcela srozumitelný a i z jednotlivých podání samotného stěžovatele je zřejmé, že ani on sám neměl o významu a smyslu procesních úkonů městského soudu žádnou rozumnou pochybnost. Nejvyšší správní soud tak nemůže přisvědčit námitce stěžovatele, že napadené usnesení je zmatečné (resp. že z něj není zřejmé, zda je rozhodováno o vedlejších účastnících nebo o přiznání postavení osoby zúčastněné na řízení).

pokračování

#### IV. Závěr a náklady řízení

[11] Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nebyly naplněny tvrzené důvody kasační stížnosti, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[12] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalobkyni ani žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, proto jim Nejvyšší správní soud jejich náhradu nemohl přiznat.

[13] Podle § 10 odst. 1 věta první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, soud vrátí poplatek z účtu soudu, jestliže jej zaplatil ten, kdo k tomu nebyl povinen. Podle § 10 odst. 2 citovaného zákona soud vrátí poplatek z účtu soudu i tomu, kdo jej zaplatil na základě nesprávné výzvy soudu nebo na základě nesprávného rozhodnutí soudu, kterým mu byla tato povinnost uložena.

[14] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, dovodil, že stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností. V nyní posuzované věci stěžovatel napadl usnesení krajského (městského) soudu, kterým bylo rozhodnuto, že není osobou zúčastněnou na řízení. Jakkoli jde z pohledu stěžovatele o „věc samu“ (stěžovatel se v řízení před městským domáhal toliko přiznání procesních práv, resp. procesního postavení osoby zúčastněné na řízení; zamítnutím kasační stížnosti je pro něj věc definitivně vyřešena a stěžovatel v řízení před městským nemůže uplatňovat procesní práva, a potažmo tak ani hájit svá subjektivní hmotná práva), rozšířený senát své závěry založil především na tom, že pro posuzování vzniku poplatkové povinnosti při podání kasační stížnosti proti rozhodnutím krajských soudů o procesních návrzích je *„nejpodstatnější, že se jedná pouze o úkony učiněné v probíhajícím řízení o žalobě, které slouží k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutím soudu o těchto návrzích nevybočuje z vymezeného rámce, jeho výsledkem není nic jiného než jen konečné rozhodnutí o procesní otázce podstatné pro žalobní řízení, jež před krajským soudem i v době rozhodování Nejvyššího správního soudu stále běží. Jestliže je tedy poplatková povinnost spojena s řízením o žalobě, v jehož rámci rozhoduje Nejvyšší správní soud o „procesní“ kasační stížnosti, nevzniká podáním takové kasační stížnosti stěžovateli nová poplatková povinnost, neboť za řízení ve věci je již zaplacen (případně se tato otázka řeší).“* Citované závěry je třeba s ohledem na nyní posuzovanou věc interpretovat tak, že pro stanovení poplatkové povinnosti o „procesní“ kasační stížnosti je rozhodující její vztah k samotnému řízení o žalobě (návrhu); z hlediska žalobce (navrhovatele) pak představuje rozhodnutí krajského soudu o (ne)přiznání postavení osoby zúčastněné na řízení pouhý procesní úkon, který nemá přímý vliv na výsledek konečného rozhodnutí o žalobě (návrhu). Rozhodnutí krajského soudu o (ne)přiznání procesního postavení osoby zúčastněné na řízení (resp. návrh na vydání takového rozhodnutí) rovněž není spojeno s poplatkovou povinností, a není tak důvod trvat ani na poplatkové povinnosti při podání kasační stížnosti proti takovému rozhodnutí. Z těchto důvodů má Nejvyšší správní soud za to, že kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o tom, že určitá osoba není osobou zúčastněnou na řízení, není spojena s poplatkovou povinností.

[15] Jelikož stěžovatel zaplatil soudní poplatek za podání kasační stížnosti ve výši 5000 Kč, ač k tomu dle závěrů citovaného usnesení rozšířeného senátu nebyl povinen, rozhodl Nejvyšší

správní soud tak, že mu bude do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku tento zaplacený soudní poplatek vrácen, a to k rukám jeho zástupkyně JUDr. Ivany Sittkové, advokátky.

**P o u ě n í:** Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2015

JUDr. Karel Šimka  
předseda senátu